

MIASTO I GMINA PLESZEW

**Załącznik
do uchwały Nr XIII/102/2007
Rady Miejskiej w Pleszewie
z dnia 29 listopada 2007 r.**

PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST DLA MIASTA I GMINY PLESZEW

na lata 2008 – 2030

Autorzy:

mgr inż. Grzegorz Knappe – UMiG Pleszew

mgr Marta Chrzanowska – UMiG Pleszew

Pleszew, listopad 2007 r.

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie.....	2
2. Cele i zadania „Programu”	4
3. Czym jest azbest?	5
4. Obowiązujące w Polsce akty prawne dotyczące azbestu oraz ochrony przed jego szkodliwością	8
4.1. Regulacje ustawowe	8
4.2. Akty wykonawcze	11
5. Postępowanie z odpadami zawierającymi azbest	16
5.1. Obowiązki właścicieli, zarządców lub użytkowników nieruchomości	16
5.2. Obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest	17
5.3. Odpowiedzialność	19
6. Informacje o ilości i stanie wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta i Gminy Pleszew	20
6.1. Określenie szacunkowej ilości azbestu	20
6.2. Finansowe aspekty realizacji programu	21
7. Założenia programu	22
8. Harmonogram rzeczowy realizacji programu	26

1. Wprowadzenie

Dnia 19 czerwca 1997 r. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej przyjął Rezolucję w sprawie wycofania azbestu z gospodarki (M.P. Nr 38, poz. 373), której efektem było powstanie „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”. Program został przyjęty 14 maja 2002 r., a jego zadaniem jest określenie warunków sukcesywnego usuwania wyrobów zawierających azbest.

Zgodnie z tym programem przyjmuje się oczyszczenie terytorium Polski z azbestu i usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów azbestowych do końca 2032 r. Jediną metodą unieszkodliwiania odpadów azbestowych jest ich składowanie.

Ponadto program ten przewiduje:

- opracowywanie programów usuwania wyrobów zawierających azbest na poziomie wojewódzkim, powiatowym i gminnym;
- rozpowszechnianie informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest,
- monitoring powietrza w szczególnie zagrożonych miejscach publicznych oraz oczyszczenie takich miejsc.

W celu realizacji zadań przewidzianych w "Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski", niezbędnym jest zaangażowanie administracji publicznej i różnych instytucji działających na szczeblu centralnym, wojewódzkim i lokalnym.

Zarządy gmin zobligowane są do:

- uwzględniania usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest w gminnych planach gospodarki odpadami,
- współpracy z lokalnymi mediami celem rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest oraz wyroby z azbestem,
- przygotowywania wykazów obiektów zawierających azbest oraz rejonów występującego narażenia na ekspozycję azbestu,
- przygotowywania rocznych sprawozdań finansowych z realizacji zadań programu.

Azbest jest nazwą ogólną obejmującą włókniste minerały z grupy serpentynów amfiboli. Nazwa ta wywodzi się od greckiego słowa „asbestos” i oznaczającego nie wygasający lub niezniszczalny. Starożytni Grecy stosowali go bowiem do wyrobu knotów w lampach oliwnych. Surowcem powszechnie stosowanym stał się dopiero w XX wieku.

Dzięki od dawna znanej i ceniej odporności na wysoką temperaturę, działanie mrozu, kwasów, substancji żrących a także elastyczność trzy minerały azbestowe zyskały popularność i szerokie zastosowanie w gospodarce światowej. Są to: najbardziej rozpowszechniony chryzotyl (azbest biały), w mniejszym stopniu wykorzystywany krokidolit (azbest niebieski) i jeszcze rzadziej stosowany amosyt (azbest brązowy).

Największa ilość tego surowca (około 85% całkowitego zużycia) wykorzystywana była w produkcji materiałów budowlanych, przede wszystkim do wytwarzania dachowych i elewacyjnych płyt azbestowo-cementowych. Stosowany był na dużą skalę do połowy lat osiemdziesiątych, czyli do momentu udowodnienia szkodliwego oddziaływania tego materiału na zdrowie ludzi. Dlatego produkcja oraz stosowanie wyrobów zawierających azbest zostały zakazane co reguluje ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (tekst jednolity z 2004 r. Dz. U. Nr 3, poz. 20 z późn. zm.). Szacunkowo na terenie Polski znajduje się około 15 milionów ton wyrobów zawierających azbest, które powinny zostać usunięte ze wszystkich obiektów w kraju do końca 2032 roku.

W Polsce azbest najczęściej wykorzystywano do produkcji:

- pokryć dachów: eternit falisty i płaski,
- rur do wykonywania instalacji wodociągowych, kanalizacyjnych i centralnego ogrzewania,
- płyt elewacyjnych i balkonowych,
- różnych typów izolacji cieplnej, bojlerów, kotłów, przewodów centralnego ogrzewania,
- sprzęgieł i hamulców do wind,
- ognioodpornych kocy azbestowych.

2. Cele i zadania „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Miasta i Gminy Pleszew”

Głównym celem „Programu” jest przygotowanie planu oczyszczania terenu Miasta i Gminy Pleszew z wyrobów zawierających azbest poprzez ich demontaż i unieszkodliwienie do końca 2030 r., co doprowadzi do wyeliminowania szkodliwego wpływu i niebezpiecznych dla zdrowia skutków działania azbestu.

Cel ten zostanie zrealizowany poprzez przyjęcie następujących zadań:

- inwentaryzację i utworzenie bazy danych o lokalizacji istniejących wyrobów zawierających azbest, uaktualnianą corocznie,
- edukację mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu, obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów bezpiecznego ich usuwania i unieszkodliwiania,
- podjęcie działań w celu pozyskania funduszy ze źródeł zewnętrznych na realizację Programu,
- pomoc w pozyskiwaniu źródeł finansowania osobom fizycznym, wspólnotom mieszkaniowym, innym posiadaczom zasobów mieszkaniowych oraz przedsiębiorcom na wymianę pokryć dachowych oraz płyt elewacyjnych z azbestu,
- przeznaczenie części środków finansowych z Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na dofinansowanie usuwania wyrobów zawierających azbest przez właścicieli budynków,
- usunięcie wyrobów zawierających azbest z obiektów użyteczności publicznej oraz innych będących własnością Miasta i Gminy Pleszew,
- wymiana rur wodociągowych z azbestu,
- niedopuszczenie do powstawania „dzikich” wysypisk z odpadami zawierającymi azbest,
- monitoring i ocena realizacji „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Pleszew”

3. Czym jest azbest?

Nazwa azbest odnosi się do sześciu minerałów włóknistych z grupy serpentynów (chryzotyl) i amfiboli (krokidolit, amosyt termolit, aktynolit i antofilit). Skład chemiczny chryzotyłu jest jednolity, natomiast skład chemiczny i właściwości fizyczne amfiboli są bardzo zróżnicowane. Rozdrabnianie włókien chryzotylowych może prowadzić do uzyskania oddzielnych pojedynczych włókien, podczas gdy rozdrabnianie amfiboli może zachodzić wzdłuż określonej płaszczyzny krystalograficznej włókna. Mechanizmy rozdrabniania amfiboli są ważne ze względu na działanie biologiczne, gdyż wpływają na liczbę cząstek, ich powierzchnię właściwą i ogólną respirabilność, co jest szczególnie istotne w przypadku włókien krokidolitowych, które są najbardziej szkodliwą odmianą azbestu.

Wyroby zawierające azbest klasyfikowane są w dwóch klasach, przyjmując jako kryterium zawartość azbestu, stosowane spoiwo oraz gęstość objętościową wyrobu. **Klasa I** - wyroby o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000 kg/m³ definiowane jako „miękkie” (słabo spoiwiste) zawierające powyżej 20% azbestu i małą ilość lepiszcza. Wyroby te łatwo ulegają uszkodzeniom mechanicznym, czemu towarzyszy znaczna emisja włókien azbestu do otoczenia stwarzając poważne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego. Najczęściej stosowanymi w tej klasie były wyroby tekstylne z azbestu takie jak, koce gaśnicze, szczeliwa plecione, tektury uszczelkowe oraz materiały i wykładziny cierne. **Klasa II** - wyroby o gęstości objętościowej większej niż 1000 kg/m³ definiowane jako „twarde” zawierające poniżej 20% azbestu. Włókna azbestowe w tych wyrobach są mocno związane i nawet w przypadku mechanicznego uszkodzenia materiału w stosunkowo niewielkiej ilości przedostają się do otoczenia. Wyroby „twarde” są odporne na destrukcję, a duże niebezpieczeństwo zanieczyszczenia środowiska i zagrożenia zdrowia ludzkiego występuje przy ich obróbce mechanicznej (cięcie, wiercenie otworów) oraz rozbijanie w wyniku zrzucania z wysokości w trakcie prac remontowych. Do tej klasy wyrobów zaliczane są między innymi:

- powszechnie stosowane płyty azbestowo-cementowe faliste,
- płyty "karo",
- płyty płaskie wykorzystywane jako elewacje w budownictwie wielokondygnacyjnym,

- rury służące do wykonywania instalacji wodociągowych, kanalizacyjnych.

Azbest znalazł bardzo szerokie zastosowanie w różnego rodzaju technologiach przemysłowych, budownictwie, energetyce, transporcie w postaci ponad 3000 wyrobów. W Polsce największe ilości azbestu zużywano w różnych procesach produkcyjnych w latach 70-tych - około 100 tys. Mg rocznie, natomiast w latach 80-tych ilość zużywanych wyrobów zmniejszyła się do około 60 tys. Mg, a na początku lat 90-tych do 30 tys. Mg.

Budownictwo

Najwięcej wyrobów azbestowych wykorzystano w budownictwie i do produkcji materiałów budowlanych - około 85% z całości wytworzonych wyrobów. Z szacunkowych ocen wynika, że w Polsce na dachach i fasadach budynków znajduje się obecnie ok. 1,35 miliarda m² płyt azbestowo-cementowych co daje blisko 15 mln. ton. Innym rodzajem wyrobów azbestowych stosowanych w budownictwie zarówno mieszkalnym jak i przemysłowym są rury azbestowo-cementowe, których ilość szacuje się na około 600 tys.ton.

Z danych przytaczanych w "Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski" wynika, że największe nagromadzenie wyrobów zawierających azbest występuje w województwie mazowieckim i lubelskim (powyżej 2 mln ton) natomiast najmniejsze w województwach opolskim i lubuskim (poniżej 0,5 mln ton).

Energetyka

W przemyśle energetycznym wyroby zawierające azbest szacuje się na około 300 tyś ton a stosowano je w:

- kominach o dużej wysokości (dylatacje wypełnione sznurem azbestowym),
- chłodniach kominowych (płyty azbestowo-cementowe w zraszalnikach i w obudowie wewnętrznej chłodni),
- chłodniach wentylatorowych w obudowie wewnętrznej chłodni oraz w rurach odprowadzających parę,
- zraszalnikach itp. (w formie izolacji cieplnej ze sznura azbestowego).

- w izolacjach tras ciepłowniczych (jako płaszcze azbestowo-cementowe lub azbestowo-gipsowe).

Transport

Azbest stosowano do termoizolacji i izolacji elektrycznych urządzeń grzewczych w elektrowozach, tramwajach, wagonach kolejowych jako: maty azbestowe w grzejnikach i tablicach rozdzielni elektrycznych, w termoizolacji silników pojazdów mechanicznych, w uszczelkach pod głowicę, elementach kolektorów wydechowych oraz elementach ciernych - sprzęgłach i hamulcach. Powszechnie stosowano azbest również w przemyśle lotniczym i stoczniowym, np. na statkach, szczególnie w miejscach narażonych na ogień.

Przemysł chemiczny

Z azbestu wykonane są przepony stosowane w elektrolitycznej produkcji chloru oraz azbest występuje w hutach szkła (np. w wałach ciągnących).

Azbest stwarza zagrożenie dla życia ludzkiego w momencie gdy dojdzie do korozji lub uszkodzenia wyrobów zawierających azbest poprzez łamanie, kruszenie, cięcie czy szlifowanie. Wówczas uwalniane są do powietrza włókna azbestu, które poprzez układ oddechowy przedostają się do płuc przyczyniając się do następujących chorób: pylicy płuc (azbestozy), raka płuca i znacznie rzadziej międzybłoniaka. Możliwe są także nowotwory o innej lokalizacji. Dla pylicy płuc i raka płuca udowodniono zależność między skutkiem zdrowotnym a dawką kumulowaną pyłu; w przypadku obydwu schorzeń udowodniono wzrost ryzyka u nałogowych palaczy tytoniu.

Zachorować mogą osoby, które miały kontakt z azbestem ze względu na rodzaj wykonywanej pracy oraz osoby narażone na długotrwałe wdychanie włókien azbestowych o małym stężeniu ale też osoby narażone na krótkotrwałe przebywanie w miejscu o dużym stężeniu włókien azbestowych.

Narażenie zawodowe na azbest może w Polsce występować:

- w zakładach, które uzyskały tymczasową zgodę na produkcję wyrobów zawierających azbest, określaną corocznie w drodze rozporządzenia ministra gospodarki,
- podczas usuwania lub zabezpieczania wyrobów zawierających azbest w wielu gałęziach przemysłowych, w tym w budownictwie, w stoczniach, w przemyśle maszynowym, samochodowym, hutniczym, itd.

Brak danych o minimalnej ilości azbestu, która wywołuje choroby ale wiadomo, że im więcej włókien azbestu wdychanych jest do układu oddechowego, a tym większe jest ryzyko choroby. Objawy chorobowe w postaci bólu w klatce piersiowej, silnego kaszlu, i duszności mogą występować nawet po 30 latach od momentu kontaktu z pyłem azbestowym.

4. Obowiązujące w Polsce akty prawne dotyczące azbestu oraz ochrony przed jego szkodliwością

Azbest ze względu na swoje właściwości należy do substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzkiego. Substancja ta powinna podlegać sukcesywnej eliminacji. Poniżej przytoczono obowiązujące ustawy i rozporządzenia dotyczące azbestu i usuwania wyrobów zawierających azbest.

4. 1. Regulacje ustawowe

4.1.1. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 roku o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (tekst jednolity Dz. U. Nr 3/2004, poz. 20 z późn. zm.).

Ustawa zakazuje wprowadzania na polski obszar celny azbestu, wyrobów zawierających azbest, produkcji wyrobów zawierających azbest oraz obrotu azbestem i wyrobami go zawierającymi. Zgodnie z ustawą produkcja płyt azbestowo-cementowych została zakończona we wszystkich zakładach do 28 września 1998 r., a z dniem 28 marca 1999 r. nastąpił zakaz obrotu tymi płytami. Wyjątkiem są wyroby zawierające azbest dopuszczone do produkcji lub do wprowadzenia na polski obszar celny spośród wyrobów określonych w załączniku nr do ustawy, który corocznie jest określany przez właściwego ministra do spraw gospodarki w drodze rozporządzenia.

Ustawa praktycznie zamknęła okres stosowania wyrobów zawierających azbest na terenie Polski oraz uporządkowała zagadnienia związane z opieką zdrowotną pracowników, którzy mieli kontakt z azbestem. Jednak pozostał problem systematycznego i zorganizowanego usuwania zużytych wyrobów zawierających azbest w sposób niezagrażający życiu ludzi oraz zanieczyszczeniu środowiska.

4.1.2. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (tekst jednolity z 2007 r. Dz. U. Nr 39, poz. 251).

Ustawa określa zasady postępowania z odpadami, w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz ochronę środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, a w szczególności zasady zapobiegania powstawaniu odpadów i ich negatywnemu oddziaływaniu na środowisko, a także odzysku lub unieszkodliwiania odpadów (art. 1 ustawy). Ustawa reguluje całokształt spraw administracyjnych, związanych z postępowaniem przy zbieraniu, transporcie, odzysku i unieszkodliwianiu, w tym składowaniu odpadów oraz wymagań technicznych i organizacyjnych dotyczących składowisk odpadów. W ustawie określone są obowiązki wytwórców i posiadaczy odpadów, w tym odpadów niebezpiecznych. Ustawa nakłada również konieczność sporządzenia krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych planów gospodarki odpadami.

4.1.3 Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2006 r. Nr 129, poz. 902 z późn. zm.)

Ustawa określa zasady ochrony środowiska oraz warunki korzystania z jego zasobów, z uwzględnieniem wymagań zrównoważonego rozwoju, a w szczególności:

- 1) zasady ustalania:
 - a) warunków ochrony zasobów środowiska,
 - b) warunków wprowadzania substancji lub energii do środowiska,
 - c) kosztów korzystania ze środowiska,
- 2) udostępnianie informacji o środowisku i jego ochronie,
- 3) udział społeczeństwa w postępowaniu w sprawie ochrony środowiska,
- 4) obowiązki organów administracji,
- 5) odpowiedzialność i sankcje.

Azbest zgodnie z art. 160 Prawa ochrony środowiska należy do substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska. Substancje te powinny podlegać sukcesywnej eliminacji zgodnie z art. 162 ustawy. Występowanie substancji zawierających azbest powinno zostać udokumentowane, a informacje o rodzaju, ilości i miejsca występowania powinny być przekazane do wojewody, wójta, burmistrza lub prezydenta miasta zgodnie z rozporządzeniami wykonawczymi do prawa ochrony środowiska.

4.1.4. Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2001 r. Nr 100, poz. 1085, z późn. zm.).

Ustawa w art. 10 ust. 4 stanowi, że wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, których częścią są plany gospodarki odpadami, mają być uchwalone przez odpowiednie organy:

- programy wojewódzkie – uchwalane przez sejmiki województw,
- programy powiatowe – uchwalane przez rady powiatów,
- programy gminne – uchwalane przez rady gmin.

Art. 54 ustawy odnosi się do zapisów ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest. Ustawa określa, iż minister właściwy do spraw gospodarki, do określania w drodze rozporządzenia w porozumieniu z ministerstwem właściwym do spraw wewnętrznych, ministrem właściwym do spraw transportu oraz ministrem właściwym do spraw środowiska – sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest.

4.1.5. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (tekst jednolity Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118, z późn. zm.).

W art. 30 ust. 7 stanowi, iż właściwy organ może nałożyć w drodze decyzji, obowiązek uzyskania pozwolenia na wykonanie określonego obiektu lub robót budowlanych, objętych obowiązkiem zgłoszenia, jeżeli ich realizacja może naruszyć ustalenia miejscowego planu zagospodarowania lub spowodować:

- zagrożenie bezpieczeństwa ludzi lub mienia,
- pogorszenie stanu środowiska lub stanu zachowania zabytków,
- pogorszenie warunków zdrowotno-sanitarnych,
- wprowadzenie, utrwalenie bądź zwiększenie ograniczeń lub uciążliwości dla terenów sąsiednich.

4.1.6. Ustawa z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U. z 2002 r. Nr 199, poz. 1671, z późn. zm.).

Ustawa określa zasady przewozu drogowego towarów niebezpiecznych, wymagania w stosunku do kierowców i innych osób wykonujących czynności związane z tym przewozem oraz właściwe organy do sprawowania nadzoru i kontroli w tych sprawach. Przy przewozach materiałów niebezpiecznych w kraju obowiązują przepisy Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych ADR (tekst jednolity Dz. U. z 2005 r. Nr 178, poz. 1481). Przepisy wymienionej umowy oraz ustawy określają warunki załadunku i wyładunku oraz przewozu towarów niebezpiecznych, zaopatrzenia pojazdów w świadectwo dopuszczenia pojazdu do przewozu materiałów niebezpiecznych wydane przez upoważnioną stację kontroli pojazdów oraz przeszkolenia kierowców w zakresie przewozu towarów niebezpiecznych.

Przepisy te odnoszą się zgodnie z art. 11 ust. 4 ustawy o odpadach, do transportu odpadów niebezpiecznych.

4.2 Akty wykonawcze

4.2.1 Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r. Nr 71, poz. 649)

W rozporządzeniu określone są;

- sposoby i warunki bezpiecznego użytkowania oraz usuwania wyrobów zawierających azbest,
- obowiązki wykonawcy prac polegających na bezpiecznym użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest,
- warunki przygotowania do transportu i transportu wyrobów i odpadów zawierających azbest do miejsc ich składowania,
- wymagania jakim powinno odpowiadać oznakowanie wyrobów i odpadów zawierających azbest.

4.2.2. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. z 2002 Nr 217, poz. 1833 z późn. zm.)

W rozporządzeniu ustalono wartość najwyższych dopuszczalnych stężeń chemicznych i pyłowych czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy.

Obowiązujące wartości NDS dla pyłów zawierających azbest:

- pył całkowity – $0,5 \text{ mg/m}^3$
- włókna respirabilne – $0,1 \text{ włókien/cm}^3$

4.2.3. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 grudnia 2002 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2003 r. Nr 1 poz. 12).

Rozporządzenie określa wartości odniesienia, wyrażone jako poziomy substancji w powietrzu, zróżnicowane dla poziomu kraju, obszarów ochrony uzdrowiskowej i obszarów parków narodowych. Podano warunki, w jakich ustala się wartości odniesienia, takie jak temperatura i ciśnienie, numeryczne oznaczenie substancji pozwalające na jednoznaczną jej identyfikację, okresy, dla których uśrednione są wartości odniesienia, warunki uznawania wartości odniesienia za dotrzymane oraz referencyjne metodyki modelowania poziomów substancji w powietrzu.

Dla azbestu wartość odniesienia w powietrzu dla terenu całego kraju, uśredniona do jednej godziny wynosi 2350 włókien/m^3 a uśredniona dla roku kalendarzowego – 250 włókien/m^3 .

4.2.4. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i przemieszczania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. z 2003 r. Nr 192, poz. 1876)

Rozporządzenie określa:

- wymagania w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu lub wyrobów zawierających azbest oraz oznaczenia miejsc i występowania;

- wymagania w zakresie wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest;
- wymagania techniczne, jakie należy spełnić przy wykorzystywaniu i przemieszczaniu oraz przy wykorzystywaniu i oczyszczaniu instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest;
- sposób oznaczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest oraz pomieszczeń, w których się one znajdują;
- sposób inwentaryzowania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest, w miejscach ich wykorzystywania;
- terminy przedkładania odpowiednio wojewodzie albo wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta informacje o:
 - rodzaju, ilości i miejscach występowania wykorzystywanych wyrobów zawierających azbest,
 - instalacjach i urządzeniach, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest,
 - czasie i sposobie usuwania azbestu lub wyrobów zawierających azbest,
 - czasie i sposobie zastąpienia azbestu i wyrobów zawierających azbest innymi substancjami i wyrobami, mniej szkodliwymi dla środowiska,
- formę i układ przedkładania powyższych informacji,
- przypadki i terminy, w których powinny być oczyszczone instalacje lub urządzenia, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest.

Rozporządzenie dopuszcza wykorzystanie azbestu lub wyrobów zawierających azbest w użytkowanych instalacjach lub urządzeniach, nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2032 r.

4.2.5. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. z 2005 r. Nr 216, poz. 1824).

Rozporządzenie to określa obowiązki pracodawcy zatrudniającego pracowników przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest. Pracodawca zobowiązany jest stosować środki ochrony pracowników przed szkodliwym działaniem pyłu zawierającego azbest, kontrolować stopień narażenia pracowników na działanie pyłu azbestu i ograniczać jego stężenie w powietrzu co najmniej do wartości najwyższego dopuszczalnego stężenia w sposób określony w przepisach dotyczących badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy. Wszyscy zatrudnieni przy pracach w kontakcie z azbestem, pracodawcy i osoby kierujące pracami powinni być przeszkoleni w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia.

4.2.6. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie informacji dotyczących bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. z 2003 r. Nr 120, poz. 1126.).

Rozporządzenie określa zakres i formę informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz szczegółowy zakres robót budowlanych, stwarzających zagrożenie bezpieczeństwa i zdrowia ludzi. W paragrafie 6 podającym szczegółowy zakres robót budowlanych w ustępie 2 wymieniono roboty polegające na usuwaniu i naprawie wyrobów budowlanych zawierających azbest.

4.2.7. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2002 r. w sprawie zasobu przedkładania wojewodzie informacji o rodzaju, ilości miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. z 2002 r. Nr 175, poz. 1439).

Rozporządzenie określa podając formę przedkładania, że informację o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu jako substancja stwarzające szczególne zagrożenie dla środowiska wójt, burmistrz i prezydent miasta przekłada wojewodzie do dnia 31 marca za poprzedni rok kalendarzowy, począwszy od danych za rok 2003.

4.2.8. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 1 grudnia 2004 r. w sprawie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutogennym w środowisku pracy (Dz. U. z 2004 r. Nr 280, poz. 2771 z późn. zm.)

Rozporządzenie zalicza azbest do substancji o działaniu rakotwórczym kategorii 1. Rozporządzenie określa sposób rejestrowania azbestu, prowadzenia prac, pracowników zatrudnionych przy tych pracach, wzory dokumentów oraz szczegółowe warunki ochrony pracowników.

4.2.9. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2001 Nr 121, poz. 1206).

W rozporządzeniu określono katalog odpadów w tym odpadów niebezpiecznych wraz ze sposobem klasyfikacji odpadów. Katalog odpadów dzieli odpady w zależności od źródła ich powstawania na 20 grup, każdej przyporządkowując podgrupy i rodzaje odpadów wraz z kodem. Kod opatrzony gwiazdką określa odpad niebezpieczny.

Zgodnie z tym rozporządzeniem odpady zawierających azbest klasyfikowane są jako odpady niebezpieczne z przypisanymi następującymi kodami klasyfikacyjnymi:

06 07 01* - Odpady azbestowe z elektrolizy,

06 13 04* - Odpady z przetwarzania azbestu,

10 11 81* - Odpady zawierające azbest (z hutnictwa szkła),

10 13 09* - Odpady zawierające azbest z produkcji elementów cementowo - azbestowych,

15 01 11* - Opakowania z metali zawierające niebezpieczne, porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest) włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi,

16 01 11* - Okładziny hamulcowe zawierające azbest,

16 02 12* - Zużyte urządzenia zawierające azbest,

17 06 01* - Materiały izolacyjne zawierające azbest,

17 06 05* - Materiały konstrukcyjne zawierające azbest.

4.2.10. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 15 września 2005 r. w sprawie leków związanych z chorobami wywołanymi pracą przy azbestie (Dz. U. z 2005 r. Nr 189, poz. 1603).

Rozporządzenie określa wykaz leków bezpłatnych związanych z chorobami wywołanymi pracą przy azbestie, sposób realizacji recept oraz tryb rozliczania przez oddziały wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia z budżetem państwa kosztów tych leków.

4.2.11. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 sierpnia 2004 r. w sprawie leczenia uzdrowiskowego osób zatrudnionych przy produkcji wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r. Nr 185, poz. 1920).

Rozporządzenie określa tryb kierowania na leczenie uzdrowiskowe oraz rozliczania przez instytucje powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego kosztów z tytułu korzystania z leczenia uzdrowiskowego przez osoby uprawnione, zdefiniowane przedmiotowym rozporządzeniem.

4.2.12. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 lutego 2006 r. w sprawie wzorców dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz. U. z 2006 r. Nr 30, poz. 213).

Rozporządzenie określa wzory dokumentów stosowanych do prowadzenia ilościowej i jakościowej ewidencji odpadów celem zapewnienia kontroli ich przemieszczania. Do prowadzenia ewidencji odpadów zobowiązani są posiadacze odpadów. Ewidencję prowadzi się sporządzając dwa dokumenty: kartę ewidencji odpadów oraz kartę przekazania odpadów. Prowadzący działalność związaną tylko z transportem odpadów nie mają obowiązku prowadzenia kart ewidencji odpadów.

5. Postępowanie z odpadami zawierającymi azbest

Warunkiem bezpiecznego dla ludzi i środowiska użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest jest rzetelnie sporządzona inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest i ocena jego stanu, określająca, w zależności od rodzaju, stanu i sposobu zastosowania azbestu, stopień pilności wymiany wyrobów zawierających azbest.

5.1. Obowiązki właścicieli, zarządców lub użytkowników nieruchomości

Zobowiązani są do:

- kontroli wyrobów zawierających azbest znajdujących się w obiektach, urządzeniach budowlanych, urządzeniach przemysłowych lub innych miejscach zawierających azbest,
- sporządzenia i przedłożenia organowi nadzoru budowlanego oceny stanu i dokumentacji miejsca zawierającego azbest,
- usuwania wyrobów zawierających azbest zakwalifikowanych zgodnie z oceną do wymiany na skutek nadmiernego zużycia wyrobu lub jego uszkodzenia,
- sporządzania (corocznie) planu kontroli jakości powietrza obejmującej pomiar stężenia azbestu, dla każdego pomieszczenia, w którym znajdują się instalacje lub urządzenia zawierające azbest lub wyroby zawierające azbest,
- przegląd i oznakowanie, w sposób przewidziany przez prawo, miejsc, w których był lub jest wykorzystywany lub wyroby zawierające azbest,
- sporządzenie inwentaryzacji zastosowanych wyrobów zawierających azbest poprzez sporządzenie spisu z natury,
- zgłoszenie właściwemu organowi architektoniczno – budowlanemu prac polegających na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest zgodnie z przepisami budowlanymi,
- sporządzenie i przedłożenie marszałkowi województwa – dot. przedsiębiorców lub burmistrzowi miasta – dot. osób fizycznych niebędącymi przedsiębiorcami corocznej aktualizacji informacji o:
 - wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystania (załącznik nr 1) po wcześniejszym dokonaniu oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest (załącznik nr 2),

- wyrobach zawierających azbest, których wykorzystanie zostało zakończone (załącznik nr 3)

5.2. Obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest

Postępowanie z wyrobami zawierającymi azbest, w tym demontaż płyt cementowo – azbestowych jest ściśle regulowane przepisami prawnymi - Rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2002 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649).

Zgodnie z obowiązującym prawem prace polegające na usuwaniu lub naprawie wyrobów zawierających azbest mogą być wykonywane wyłącznie przez wykonawców:

- posiadających zezwolenie na prowadzenie działalności, w wyniku której powstają odpady niebezpieczne
- posiadających odpowiednie wyposażenie techniczne do prowadzenia takich prac,
- zatrudniających pracowników przeszkolonych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy usuwaniu materiałów zawierających azbest,

Wykonawca prac polegających na naprawie lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów i urządzeń budowlanych, zobowiązany jest do:

- opracowania przed rozpoczęciem prac szczegółowego planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest,
- izolowanie od otoczenia obszaru prac przez stosowanie odpowiednich osłon,
- ogrodzenie terenu prac z zachowaniem bezpiecznej odległości od traków komunikacyjnych dla osób pieszych, nie mniej niż 1 m przy stosowaniu osłon,
- umieszczeniu tablic ostrzegawczych o treści: „Uwaga zawiera azbest”, „Uwaga zagrożenie azbestem”, „Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony” (Załącznik Nr 4),
- zastosowanie odpowiednich środków technicznych celem zmniejszenia emisji włókien azbestu,

- codziennego usuwania pozostałości pyłu azbestowego ze strefy prac przy zastosowaniu podciśnieniowego sprzętu odkurzającego lub metodą czyszczenia na mokro,

Prace muszą być prowadzone w taki sposób, aby wyeliminować uwalnianie azbestu lub co najmniej zminimalizowanie pylenia do dopuszczalnych wartości stężeń w powietrzu regulowanych przepisami szczegółowymi. Zapewnienie powyższego wymaga:

- nawilżania wodą wyrobów zawierających azbest przed ich usuwaniem lub demontażem i utrzymywaniem w stanie wilgotnym przez cały czas pracy,
- demontażu całych wyrobów bez jakiegokolwiek uszkodzenia (łamanie, kruszenie, cięcie, szlifowanie itp.), tam gdzie jest to technicznie możliwe,
- odspajania materiałów trwale związanych z podłożem przy zastosowaniu wyłącznie narzędzi ręcznych lub wolnoobrotowych, wyposażonych w miejscowe instalacje odciągające powietrze.

Prace przy naprawie lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest powinny być poprzedzone zgłoszeniem tego faktu właściwemu terenowemu organowi nadzoru budowlanego.

Wykonawca zobowiązany jest do złożenia właścicielowi, użytkownikowi wieczystemu lub zarządcy nieruchomości urzędnika budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, pisemnego oświadczenia o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych.

5.3. Odpowiedzialność

Zgodnie z zapisami tytułu VI ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska w przypadkach nieprzestrzegania nałożonych na jednostki organizacyjne i osoby fizyczne obowiązków w zakresie bezpiecznego wykorzystania i usuwania wyrobów zawierających azbest oraz obowiązków sprawozdawczości w tym zakresie przewiduje się odpowiedzialność karną tj. kary aresztu, ograniczenia wolności lub grzywny orzekane na podstawie przepisów kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia oraz odpowiedzialność administracyjną poprzez wstrzymanie prowadzonej przez podmiot korzystający ze środowiska lub osobę fizyczną działalności powodującej pogorszenie stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagrażającej życiu lub zdrowiu ludzi.

Ponadto do odpowiedzialności za szkody spowodowane oddziaływaniem na środowisko mają zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego.

6. Informacje o ilości i stanie wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta i Gminy Pleszew.

6.1. Określenie szacunkowej ilości azbestu

Szacunkową ilość i miejsce występowania wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta i Gminy Pleszew pozyskano na podstawie informacji zgłoszonych do Burmistrza zebranych przez sołtysów wsi oraz przewodniczących osiedli od właścicieli nieruchomości na dzień 30 marca 2005 r. Dodatkowo zebrano informacje o ilości i miejscach występowania azbestu na terenach zarządzanych przez spółdzielnie mieszkaniowe i wspólnoty oraz podmioty gospodarcze. Informacje te są uaktualniane na bieżąco.

Rodzaj obiektu	Nazwa wyrobu zawierającego azbest	Powierzchnia (m²)
Budynki jednorodzinne i gospodarcze (zgłoszone przez osoby fizyczne)	Płyty faliste azbestowo – cementowe dla budownictwa	244.441
Wielorodzinne budynki mieszkalne (zgłoszone przez spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, zarządców indywidualnych)	Płyty faliste azbestowo – cementowe dla budownictwa	6650
Budynki i instalacje użytkowane przez podmioty gospodarcze	Płyty faliste azbestowo – cementowe dla budownictwa	6465
Sieć wodociągowa	Rury i złącza cementowo-azbestowe	4835,6 (11 km)
RAZEM		262.391,6

Szczegółowy wykaz właścicieli, zarządców lub użytkowników obiektów budowlanych w których występują elementy zawierające azbest jest dostępny w bazie danych w Wydziale Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta i Gminy Pleszew. Po przeanalizowaniu przedłożonych sprawozdań wynika, że na terenie Miasta i Gminy Pleszew dominują wyroby zawierające azbest w postaci płyt falistych azbestowo – cementowych, a pozostała część występuje w postaci rur i złącz azbestowo – cementowych w sieci kanalizacyjno – wodociągowej.

Po przeliczeniu pozyskanych danych, biorąc pod uwagę, iż ok. 90 m² płyt azbestowych daje ciężar 1 Mg na terenie Miasta i Gminy Pleszew znajduje się w przybliżeniu 2.915 Mg wyrobów zawierających azbest.

Według orientacyjnych danych, ze względu na wysoki koszt usunięcia wyrobów zawierających azbest znikoma część została usunięta w latach 2006 -2007 r. W związku z tym, iż nie prowadzono dotychczas bieżącego rejestru usuniętego azbestu, nie można określić dokładnej ilości usuniętych wyrobów. Dopiero przyjęcie i realizacja Programu umożliwią kontrolę tego zjawiska.

Najbliższymi ośrodkami zlokalizowanymi w województwie wielkopolskim zajmującymi się utylizacją i składowaniem odpadów zawierających azbest są:

- Składowisko odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne Pasieka, gm. Trzemeszno, zarządzane przez Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowo - Usługowe IZOPOL S.A. Trzemeszno, ul. Gnieźnieńska 4,
- Składowisko odpadów niebezpiecznych w Koninie ul. Sulańska 11,

Wykaz firm posiadających zezwolenie na demontaż, transport i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Pleszew jest Załącznikiem Nr 5 do „Programu”.

6.2. Finansowe aspekty realizacji programu

Założono, że usuwanie wyrobów zawierających azbest będzie odbywać się w latach 2008 - 2030. W tym przekroju czasowym Gmina przewiduje, że możliwy będzie dziesięcioletni okres wsparcia finansowego. Wsparcie dotyczyć będzie częściowego sfinansowania kosztów: demontażu, zabezpieczenia, transportu i unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest. Dofinansowanie odbywać się będzie ze środków Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz z funduszy zewnętrznych (np. Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej). Szczegółowe warunki pomocy finansowej dla osób podejmujących działania w celu usunięcia i unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest określone zostaną w odrębnym Zarządzeniu Burmistrza Miasta i Gminy Pleszew.

Szacunkowe koszty usunięcia wyrobów zawierających azbest, przy przyjęciu jednostkowych kosztów wykonania usługi wynoszącej 1500 zł brutto za demontaż, transport i unieszkodliwienie 1 tony płyt falistych – eternitu będzie wynosił:

$$\mathbf{2.915\ Mg\ X\ 1.500\ zł/Mg = 4.372.500\ zł.}$$

Zakładając, że realizacja programu potrwa 23 lata, a rocznie usuwane będzie około 126,74 Mg pokryć dachowych to średni roczny koszt realizacji programu będzie wynosił:

$$\mathbf{126,74\ Mg\ X\ 1.500\ zł/Mg = 190.110\ zł.}$$

Przewiduje się, że możliwe przyjęcie dziesięcioletniego wsparcia finansowego dla mieszkańców Miasta i Gminy Pleszew w postaci dofinansowania odbioru, transportu i unieszkodliwienia odpadów zawierających azbest spowoduje dużą intensywność usuwania azbestu w tym okresie, co przyczyni się do stopniowego zmniejszenia ilości rocznie usuwanego azbestu w latach następnych.

7. Założenia programu

Realizacja „Programu” będzie procesem długofalowym ze względu na ograniczone możliwości finansowe zarówno samorządu jak i mieszkańców. Jego realizacja będzie zgodna z przyjętym celem i przebiegać będzie poprzez spełnienie następujących zadań:

1. Inwentaryzacja i utworzenie bazy danych o lokalizacji istniejących wyrobów zawierających azbest, uaktualniana corocznie

Podstawą dla opracowania „Programu” była przeprowadzona inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest i stworzenie bazy danych o ich lokalizacji. Baza danych uaktualniana będzie corocznie poprzez dokonywanie spisu gospodarstw domowych, budynków wielorodzinnych, obiektów przemysłowych i użyteczności publicznej, gdzie stwierdzono występowanie wyrobów zawierających azbest oraz wykreśleniem z bazy gospodarstw, które w danym roku usunęły azbest ze swoich obiektów. Coroczna inwentaryzacja będzie przeprowadzana przy pomocy sołtysów - na terenach wiejskich oraz przewodniczących osiedli - na terenie miasta .

2. Edukacja mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu, obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów bezpiecznego ich usuwania i unieszkodliwiania

System edukacji realizowany będzie poprzez utworzenie zakładki tematycznej na stronie internetowej miasta, która będzie zawierała:

- akty prawne dotyczące azbestu i wyrobów zawierających azbest,
- informacje o zagrożeniu, jakie niesie ze sobą azbest,
- bieżące informacje o działaniach Miasta i Gminy Pleszew podjętych w celu zlikwidowania azbestu,
- wzory wniosków na dofinansowanie odbioru i składowania odpadu,
- aktualny wykaz firm posiadających koncesje na demontaż wyrobów zawierających azbest i transport odpadów,
- wzór ankiety informacyjnej w sprawie wyrobów zawierających azbest.

3. Podjęcie działań w celu pozyskania funduszy ze źródeł zewnętrznych na realizację Programu

Miasto i Gmina Pleszew podejmie starania w celu pozyskania funduszy zewnętrznych na usuwanie, transport i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest tj.:

- Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,

Środki te powstają z opłat za korzystanie ze środowiska wnoszonych zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska i stanowią dochód Narodowego, Wojewódzkich, Powiatowych i Gminnych funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej. W ramach funduszu możliwe jest wydatkowanie środków na pokrycie kosztów realizacji przedsięwzięć związanych z usuwaniem azbestu z terytorium Polski, w tym również na budowę składowisk odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.

- funduszy strukturalnych Unii Europejskiej,

Środki pochodzące z Funduszy Strukturalnych w odniesieniu do gmin mogą pochodzić z Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego. Niewielkie inwestycje związane z ochroną środowiska na terenach wiejskich realizowane przez osoby prywatne przewidziane są również w Sektorowym Programie Operacyjnym (SPO) „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich” w ramach Działania „Rozwój i ulepszanie infrastruktury związanej z rolnictwem”.

- Funduszu Spójności Unii Europejskiej,

Wykorzystanie środków pochodzących z Funduszu Spójności następuje w oparciu o Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007 – 2014 oraz Strategie wykorzystania Funduszu Spójności na lata 2007 – 2014. W zakresie ochrony środowiska współfinansowane mogą być min. inwestycje z dziedziny racjonalizacji gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi. Do ubiegania klasyfikują się inwestycje o wartości powyżej 10 mln. euro, a beneficjentami pomocy mogą być jednostki samorządu terytorialnego, tworzone przez związki gmin lub inne podmioty publiczne.

- i innych

W momencie pozyskania funduszy z powyższych źródeł kwota przeznaczona na realizację „Programu” ulegnie zwiększeniu przyspieszając proces usuwania azbestu z terenu Miasta i Gminy Pleszew.

4. Pomoc w pozyskiwaniu źródeł finansowania osobom fizycznym, wspólnotom mieszkaniowym, innym posiadaczom zasobów mieszkaniowych oraz przedsiębiorcom na wymianę pokryć dachowych oraz płyt elewacyjnych z azbestu

Osoby fizyczne, wspólnoty mieszkaniowe, inni posiadacze zasobów mieszkaniowych oraz przedsiębiorcy mogą liczyć na dofinansowanie w postaci dotacji, kredytów i pożyczek preferencyjnych na wymianę pokryć dachowych i elewacji zawierających azbest. Wszyscy zainteresowani poszukiwaniem źródeł finansowania będą mogli skorzystać z pomocy i informacji udzielanych przez pracowników Urzędu Miasta i Gminy Pleszew.

5. Przeznaczenie części środków finansowych z Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na dofinansowanie usuwania wyrobów zawierających azbest przez właścicieli budynków

Rada Miejska planuje w okresie dziesięcioletnim uchylać corocznie w budżecie miasta stosowne środki na dofinansowanie usuwania wyrobów zawierających azbest w wysokości 50% poniesionych wydatków lecz nie więcej niż 2000 zł /3 tony zutylizowanych odpadów/ wypłacanych jednorazowo.

6. Usunięcie wyrobów zawierających azbest z obiektów użyteczności publicznej oraz innych będących własnością Miasta i Gminy Pleszew

Miasto i Gmina Pleszew na bieżąco i w miarę możliwości finansowych w roku kalendarzowym będzie przeprowadzać oczyszczanie terenów miejskich i publicznych z odpadów zawierających azbest.

7. Wymiana rur wodociągowych z azbestu

Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o., Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. usunie wszystkie rury wodociągowe zawierające azbest do roku 2025.

8. Niedopuszczanie do powstawania „dzikich” wysypisk z odpadami zawierającymi azbest

Działanie realizowane będzie poprzez:

- edukację społeczną w zakresie postępowania z odpadami zawierającymi azbest, co powinno wyeliminować powstawanie „dzikich” wysypisk tych odpadów,
- przeprowadzanie bieżącego monitoringu występowania „dzikich” wysypisk, a w przypadku stwierdzenia wysypisk zawierających odpady azbestowe będą one likwidowane zgodnie z obowiązującymi przepisami.
-

9. Monitoring i ocena realizacji „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Pleszew”

Elementem zarządzania „Programem” jest jego systematyczne monitorowanie. W ramach działań monitoringowych określone zostaną zmiany ilości wyrobów zawierających azbest na terenie Miasta i Gminy Pleszew w kolejnych latach tj.:

- ilość zutylizowanych w danym roku odpadów zawierających azbest,
- ilość wyrobów zawierających azbest pozostałych do likwidacji.

Co 5 lat będzie przedkładany władzom miasta i mieszkańcom raport przedstawiający wyniki realizacji „Programu”.

8. Harmonogram rzeczowy realizacji zadania

Lp.	Nazwa zadania	Termin realizacji
1.	Edukacja mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu, obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów bezpiecznego ich usuwania i unieszkodliwiania	2008 - 2030
2.	Coroczna aktualizacja bazy danych o obiektach zawierających azbest	2008 - 2030
3.	Podjęcie działań w celu pozyskania funduszy ze źródeł zewnętrznych na realizację Programu,	2008 - 2030
4.	Pomoc w pozyskiwaniu źródeł finansowania osobom fizycznym, wspólnotom mieszkaniowym, innym posiadaczom zasobów mieszkaniowych oraz przedsiębiorcom na wymianę pokryć dachowych oraz płyt elewacyjnych z azbestu	2008 - 2030
5.	Przeznaczenie części środków finansowych z Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na dofinansowanie usuwania wyrobów zawierających azbest przez właścicieli budynków,	2015-2025
6.	Wymiana rur wodociągowych z azbestu	2008-2025
7.	Monitoring i ocena realizacji „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Pleszew”	co 5 lat

**Urząd Miasta i Gminy
Pleszew
Wydział Gospodarki Komunalnej
Rynek 1,
63-300 Pleszew**

**ANKIETA
informacyjna w sprawie wyrobów zawierających azbest**

1. Miejsce, adres

.....

2. Właściciel/zarządca/użytkownik*):

a) osoba prawna - nazwa, adres

.....

b) osoba fizyczna - imię, nazwisko i adres

.....

3. Tytuł własności

4. Nazwa, rodzaj wyrobu²⁾

5. Ilość (m², tony)³⁾

6. Przydatność do dalszej eksploatacji⁴⁾

7. Przewidywany termin usunięcia wyrobu:

a) okresowej wymiany z tytułu zużycia wyrobu⁵⁾

b) całkowitego usunięcia niebezpiecznych materiałów i
substancji

8. Inne istotne informacje o wyrobach⁶⁾

.....

(podpis)

Data

.....

Objaśnienia:

*) Niepotrzebne skreślić.

¹⁾ Za wyrób zawierający azbest uważa się każdy wyrób o stężeniu równym lub wyższym od 0,1 % azbestu.

²⁾ Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,

- płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,

- rury i złącza azbestowo-cementowe,
- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- szczeliwa azbestowe,
- taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- papier, tektura,
- inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione, w tym papier i tektura.

³⁾ Podać podstawę zapisu (np. dokumentacja techniczna, pomiar z natury).

⁴⁾ Według "Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest" - załącznik nr 1 do rozporządzenia ministra właściwego do spraw gospodarki w sprawie sposobów bezpiecznego użytkowania oraz warunków usuwania wyrobów zawierających azbest.

⁵⁾ Na podstawie corocznego rozporządzenia ministra właściwego do spraw gospodarki w sprawie dopuszczenia wyrobów zawierających azbest do produkcji lub do wprowadzenia na polski obszar celny.

⁶⁾ Np. informacja o oznaczeniu na planie sytuacyjnym terenu instalacji lub urządzenia zawierającego azbest.

OCENA**Stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów
zawierających azbest**

Miejsce/ obiekt/ urządzenie budowlane /instalacja przemysłowa:

.....

Adres miejsca/ obiektu/ urządzenia budowlanego/ instalacji przemysłowej:

.....

Pomieszczenie:

Rodzaj/nazwa wyrobu ¹⁾Ilość wyrobów (m², tony) ²⁾

Grupa / Nr	Wyrób - rodzaj	Ocena	Przyjęta punktacja
I Sposób zastosowania azbestu			
1.	Powierzchnia pokryta masą natryskową z azbestem (torkret)		30
2.	Tynk zawierający azbest		30
3.	Lekkie płyty izolacyjne z azbestem (ciężar obj. < 1000 kg/m ³)		25
4.	Pozostałe wyroby z azbestem .		10
II Rodzaj azbestu			
5.	Azbest chryzotylowy		5
6.	Inny azbest (np. krokidolit)		15
III Struktura powierzchni wyrobu z azbestem			
7.	Rozluźniona (naruszona) struktura włókien		30
8.	Mocna struktura włókien, lecz bez/lub z niewystarczająco gęstą powłoką farby zewnętrznej ...		10
9.	Pomalowana, gęsta powłoka zewn.		0
IV Stan zewnętrzny wyrobu z azbestem			
10.	Duże uszkodzenia		30 *)
11.	Małe uszkodzenia		10 **)
12.	Brak		0

V			
Możliwość uszkodzenia powierzchni wyrobu z azbestem			
13.	Wyrób jest przedmiotem jakiś prac		15
14.	Wyrób przez bezpośrednią dostępność narażony na uszkodzenia (do wysokości 2 m)		10
15.	Wyrób narażony na uszkodzenia mechaniczne		10
16.	Wyrób narażony na wstrząsy i drgania		10
17.	Wyrób narażony na działanie czynników atmosferycznych (na zewnątrz obiektu)		10
18.	Wyrób znajduje się w zasięgu silnych ruchów Powietrza		10
19.	Wyrób nie jest narażony na wpływy zewnętrzne		0
VI			
Wykorzystanie pomieszczenia			
20.	Regularnie przez dzieci, młodzież lub sportowców		35
21.	Trwałe lub częste przebywanie w pomieszczeniach innych osób		30
22.	Czasowo wykorzystywane pomieszczenie		20
23.	Rzadko wykorzystywane pomieszczenie		10
VII			
Usytuowanie wyrobu			
24.	Bezpośrednio w pomieszczeniu		30
25.	Za zawieszonym, nieszczelnym sufitem, lub innym Pokryciem		25
26.	W systemie wywietrzania pomieszczenia (kanały wentylacyjne)		25
27.	Za zawieszonym szczelnym sufitem, lub innym pokryciem, ponad pyłoszczelną powierzchnią lub poza szczelnym kanałem wentylacyjnym		10

- A.** Suma punktów oceny
- B.** **Stopień pilności I**
(wymiana lub naprawa wymagana bezzwłocznie) 65 i więcej punktów
- C.** **Stopień pilności II**
(ponowna ocena wymagana w czasie do 1 roku) powyżej 35 do 60 punktów
- D.** **Stopień pilności III**
(ponowna ocena w terminie do 5 lat) do 35 punktów

- *) Duże uszkodzenia - widoczne pęknięcia lub ubytki na powierzchni większej niż 3 % powierzchni wyrobu
- ***) Małe uszkodzenia - brak widocznych pęknięć, a ubytki na powierzchni mniejszej niż 3 % powierzchni wyrobu

UWAGA: podkreślić należy tylko jedną pozycję w grupie, jeśli wystąpi więcej niż jedna, podkreślić należy najwyższą punktację. Zsumować ilość punktów, ustalić ocenę końcową i stopień pilności.

.....

Oceniający nazwisko i imię

.....

Właściciel / Zarządca

.....

Adres

data

- według grup wyrobów przyjętych w sprawozdaniu rocznym;
- zgodnie z inwentaryzacją i sprawozdaniem rocznym

**Urząd Miasta i Gminy
Pleszew
Wydział Gospodarki Komunalnej
Rynek 1,
63-300 Pleszew**

ANKIETA

**informacyjna w sprawie wyrobów zawierających azbest¹⁾, których wykorzystywanie
zostało zakończone**

1. Miejsce, adres

.....

2. Właściciel/zarządca*):

a) osoba prawna - nazwa, adres,

.....

b) osoba fizyczna - imię, nazwisko i adres

.....

3. Tytuł własności

4. Nazwa, rodzaj wyrobu²⁾

5. Ilość (m², tony)³⁾

6. Rok zaprzestania wykorzystywania wyrobów

7. Planowane usunięcia wyrobów:

a) sposób

b) przez kogo

c) termin

8. Inne istotne informacje⁴⁾

.....

(podpis)

Data

.....

Objaśnienia:

*) Niepotrzebne skreślić.

¹⁾ Za wyrób zawierający azbest uważa się każdy wyrób o stężeniu równym lub wyższym od 0,1 % azbestu.

²⁾ Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
- rury i złącza azbestowo-cementowe,
- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- szczeliwa azbestowe,
- taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- papier, tektura,
- inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione.

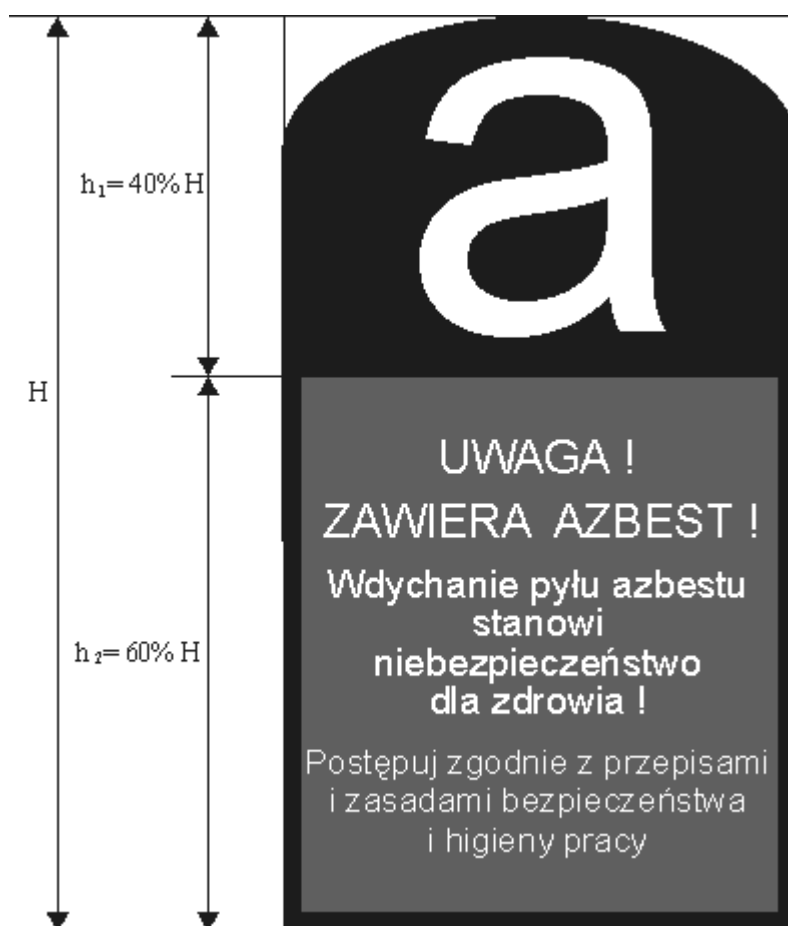
³⁾ Podać podstawę zapisu (np. dokumentacja techniczna, spis z natury).

⁴⁾ Np. informacja o oznaczeniu na planie sytuacyjnym.

WZÓR
OZNAKOWANIA INSTALACJI, URZĄDZEŃ LUB POMIESZCZEŃ
ZAWIERAJĄCYCH AZBEST LUB WYROBY ZAWIERAJĄCE AZBEST

Wszystkie wyroby zawierające azbest lub ich opakowania powinny być oznakowane w następujący sposób:

- a) oznakowanie zgodne z podanym wzorem powinno posiadać wymiary: co najmniej 5 cm wysokości (H) i 2,5 cm szerokości,
- b) oznakowanie powinno składać się z dwóch części:
 - części górnej ($h_1 = 40\% H$) zawierającej literę "a" w białym kolorze na czarnym tle,
 - części dolnej ($h_2 = 60\% H$) zawierającej standardowy napis w białym lub czarnym kolorze na czerwonym tle; napis powinien być wyraźnie czytelny,
- c) jeśli wyrób zawiera krokidolit, standardowo stosowany zwrot "zawiera azbest" powinien być zastąpiony zwrotem "zawiera krokidolit/azbest niebieski".

WYKAZ

przedsiębiorców, którzy uzyskali zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odpadów zawierających azbest na terenie Miasta i Gminy Pleszew na podstawie art. 17 ustawy o odpadach (tekst jednolity: Dz. U. z 2007 r. Nr 39 poz. 251)

Lp.	Nazwa firmy	Adres	Termin obowiązywania decyzji
1	Zakład Usług Kotlarskich J.Gruszczyński	ul. Kunickiego 12, 61-418 Poznań	31.12.2012 r.
2	Blacharstwo – Dekarstwo – Prace remontowo – Budowlane – ogólne, Stefan Rzepka	ul. Boszkowska, Bucz 64-234 Przemęt	31.12.2012 r.
3	Exterema Bud, Rafał Małecki	ul. Wrocławska 42, 63-400 Ostrów Wlkp.	31.12.2012 r.
4	KASTOR Tomasz Janiszewski	ul. Kolonia 19B/2 67-321 Leszno Górne	31.12.2012 r.
5	CENTRUM EKOLOGICZNE HYDRO-GEO-PLAST Marek Matysiak	ul. Łódzka 40, 62-800 Opatówek	31.12.2012 r.
6	Spe-Bau Sp. z o.o. Specjalistyczne Prace Budowlane	ul. Mielecka 21/1 53-401 Wrocław	31.12.2012 r.
7	Studio Budowa Tomasz Kubiak	ul. Prokopowska 63-300 Pleszew	31.12.2015 r.
8	Zakład Remontowo-Budowlany AMROŻY Sp.j. Wiesława Śliwińska, Kazimierz Amroży	ul. Meissnera 1-3 03-982 Warszawa	16.05.2015 r.
9	Dekarstwo – Murarstwo Inne Usługi Budowlane, Roman Hejdasz	Wyszki 87, 63-220 Kotlin	30.12.2012 r.
10	PPHU Instal Chemik	ul. Bojanowskiego 2, 63-300 Pleszew	31.12.2012 r.
11	Firma Remontowo-Budowlana Jarosław Dutkiewicz	Zalesie 30, 63-233 Jaraczewo	13.06.2015 r.
12	R&M PLETTAC Sp. z o.o.	ul. Kościuszki 19, 63-500 Ostrzeszów	31.12.2012 r.
13	PPHU ABBA – EKOMED Sp. z o.o.	ul. Moniuszki 11/13, 87-100 Toruń	20.01.2012 r.
14	ALBEKO Emilia Singer Sp. j.	Kotowy, 87-510 Skrwilno	30.11.2008 r.
15	PPHU ANFRA Franciszek Antczak	ul. Dożynkowa 34, 63-400 Ostrów Wlkp.	31.12.2012 r.
16	Transport – Metalurgia sp. z o.o.	ul. Reymonta 62, 97-500 Radomsko	28.04.2015 r.

17	ALGADER HOFMAN Sp. z o.o.	ul. Włóczyńska 133/11B, 01-919 Warszawa	31.12.2012 r.
18	GAJAWI PPHU Gabriel Rogut	ul. Odyńca 24, 93-150 Łódź	15.04.2014 r.
19	Buck Recycling Sp.z o.o.	ul. Romana Maya 1, 61-371 Poznań	22.03.2015 r.
20	PPHU TADBUD Tadeusz Wodecki	Czermina 67a, 63-304 Czermin	31.12.2012 r.
21	HYDROGEOTECHNIKA Sp. z o.o.	ul. Ściegiennego 262A, 25-116 Kielce	31.12.2015 r.
22	PHU DOM MUS Jerzy Kostencki	ul. Wrzesińska 1c, 62-025 Kostrzyn	31.03.2010 r.
23	JAN-AZ Joanna Misiak	Bielawy Pogorzelskie 1/1, 63-860 Pogorzela	31.01.2016 r.
24	ADMAR Marek Markiewicz	ul. Zachodnia 32, 63-300 Pleszew	31.12.2012 r.
25	EKOLOG System Sp. z o.o.	ul. Książęca 1, 61-361 Poznań	31.01.2010 r.
26	PPU TEMPIOL Sp. z o.o.	ul. Konduktorska 42, 40-155 Katowice	30.06.2012 r.
27	AM Trans Progres Sp. z o.o.	ul. Sarmacha 7, 61-616 Poznań	31.12.2017 r.
28	STALPOT Witold Potarzycki, Paweł Potarzycki	ul. Ostrowska 32, 63-330 Dobrzyca	31.12.2017 r.

Wykorzystane materiały

1. Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski – przyjęty przez Radę Ministrów RP w dniu 14 maja 2002 r.,
2. Obowiązujące akty prawne dotyczące azbestu oraz ochrony przed jego szkodliwością,
3. Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Pleszew, styczeń 2005 r.,
4. Plan Gospodarki Odpadami dla Miasta i Gminy Pleszew, styczeń 2005 r.,
5. Uchwała Nr VI/34/2007 Rady Miejskiej w Pleszewie z dnia 22 marca 2007 r. w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta i Gminy Pleszew,
6. Wybrane materiały i informacje ze strony internetowej www.ciop.pl
7. Wybrane materiały i informacje ze strony internetowej www.recykling.pl
8. Wybrane materiały i informacje ze strony internetowej www.zporr.pl
9. Wybrane materiały i informacje ze strony internetowej www.e-azbest.pl